

Tuukka Heikkilä

5.11.2025

Viite: dnro 3131/040003/2025

Lausunto sähköverkon liittämisen periaatteita ja hinnoittelua koskevista menetelmistä

Energiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta esityksestä.

Sähköverkon liittämisen periaatteita ja hinnoittelua koskeva menetelmäluonnos (myöhemmin: menetelmäluonnos) on laadittu perusteellisesti ja siihen on käytetty riittävästi aikaa. Tämä on ensiarvoisen tärkeä lähtökohta, ottaen huomioon perustavanlaatuiset muutokset, joihin jokaisen Suomen verkonhaltijan on toimintansa sopeutettava. Myös tulevien liittyjien on sopeuduttava uusien menetelmien mukaisiin toimintatapoihin, millä on väistämättä vaikutuksia hankkeiden aikatauluihin ja toteutustapoihin. Energia-ala ja verkonhaltijat tekevät jatkossakin kaikkensa, että asiakkaiden hankkeet toteutuvat ajallaan, myös uusien menetelmien astuttua voimaan.

Kuten luonnokseen on kirjattu, liittymien hinnoittelun tulee olla kohtuullista ja kustannusvastaavaa siltä osin kuin kustannukset kuuluvat liittyjien maksettavaksi. Kannatamme tätä menetelmäluonnoksessa mainittua periaatetta ja korostamme, että periaate tulee huomioida myös kapasiteettivarausmaksun laskentatyökalun kehittämisessä.

Kappalekohtaiset kommentit

(14) Kohdassa mainittu 24 kuukautta saattaa antaa lukijalle kuvan, että kantaverkossa ja suurjännitteisessä jakeluverkossa tätä pidemmät liittämisaikat olisivat harvinaisia. Liittämisaika voi kuitenkin olla moninkertainen, jopa yli seitsemän vuotta, mikäli suurjännitteistä verkkoa joudutaan vahvistamaan. On hyvä myös huomata, että liittymätehot ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi. Kohtaa tulisi täsmentää siten, että liittämisajan riippuvuus tarvittavista verkonvahvistuksista ja uudisrakentamisen tarpeesta kävisi selkeästi ilmi. Täsmennyksellä voidaan viitata esimerkiksi (17), (18) ja (20) kohdissa mainittuihin asioihin.

(21) Kohta on melko jyrkkäsanainen sen suhteen, että uusien liittyjien aiheuttamat kustannukset todella ollaan ohjaamassa muiden verkon käyttäjien maksettavaksi. On selvää, että kapasiteettivarausmaksu ei mahdollista yhdestä liittyjästä aiheutuvien kustannusten perimistä kyseiseltä liittyjältä, vaan käytännössä kustannus kohdistuu kaikkien asiakkaiden verkkopalvelumaksuihin. Muistutamme myös kuluvan vuoden julkisesta keskustelusta, koskien yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia uusien toimijoiden sähköverkkoon liittamisestä. Ehdotamme, että menetelmissä mainitaan esimerkiksi, että *”jos sähköverkon vahvistukset palvelevat selkeästi vain yhtä toimijaa, eikä ole osoitettu, että ne hyödyttäisivät muita asiakkaita, voidaan vahvistuskustannukset kohdistaa kyseiselle toimijalle”*.

(26) Kohdassa toistetaan kohdan (14) asiat. On selvää, että jakeluverkonhaltijat pyrkivät aina liittämään uudet asiakkaat verkkoon mahdollisimman nopeasti. Kuitenkin liittäminen voi viivästyä lukuisista eri syistä, joita menetelmäluonnoksessa ei ole erikseen kuvattu. Kohdan lopussa oleva sana *lähtökohtaisesti* onkin keskeinen lievennys, joka jättäneen virastolle harkintavaltaa tapauksissa,

Energiateollisuus ry

Eteläranta 10, 00130 Helsinki

www.energia.fi

joissa verkonhaltijan ei alan parhaita käytäntöjäkään noudattaen ole mahdollista liittää asiakasta aikarajojen puitteissa.

(28) Kohta on nähdäksemme ristiriitainen kohtien (14) ja (26) kanssa. Ehdotamme kohdan (28) kuvauksen hyödyntämistä myös kohdissa (14) ja (26), sillä siinä kerrotaan, mistä liittymän toimitusaika tosiasiallisesti riippuu.

(30) Kohta on viides, missä liittymien toimitusajoista puhutaan. Ehdotamme tämän kohdan karsimista, sillä se on omiaan aiheuttamaan hämmennystä eikä tuo uutta aiempiin kohtiin nähden. Lisäksi kohdassa kiristetään sähkömarkkinalain kirjauksia, joka on hyvin ongelmallista.

(33) ja (34) Kohdissa viitatus joustavat sähköliittymät ovat erittäin tervetullut asia ja kannustamme Energiavirastoa selvittämään tarkkaan, millaisia tarpeita asiakkailta on joustaville sähköliittymille. Energiateollisuus ry jäsenyrityksineen tarjoutuvat hankkimaan tietoa tulevan määräyksen pohjalle, jotta mahdollisimman moni asiakas voi hyötyä joustavien sähköliittymien tuomasta kustannustehokkuudesta. Pidämme tärkeänä, että joustavia liittymissopimuksia voidaan tarjota asiakkaille silloin, kun ne hyödyttävät sekä verkonhaltijaa että asiakkaita. Joustavat liittymissopimukset voivat toimia työkaluna verkkoon pääsyn nopeuttamiseen ja verkon käytön tehostamiseen, mutta tämä edellyttää, että joustavien liittymissopimusten hyödyntämistä ei rajoiteta tarpeettomasti eikä toteutusta pakoteta liian jäykäksi. Menetelmäluonnoksessa on toisaalta otettava nykyistä paremmin huomioon se, että joustavilla liittymissopimuksilla ei voida luoda loputtomasti lisää kapasiteettia verkkoon, kuten (33) kohdan alun voi ymmärtää. Pyydämme huomioimaan tämän myös joustavia liittymissopimuksia koskevan määräyksen valmistelussa. Myös (34) kohdan alku olisi väärinymmärrysten välttämiseksi muutettava muotoon *”Verkonhaltijan on tarjottava joustavia liittymiä tasapuolisin ja syrjimättömin periaattein, huomioiden liittyjien erilaiset tarpeet ja kyvykkyydet.”*

(36)-(38) ja (40)-(41) kohdista olemme samaa mieltä ja pidämme niiden mainintoja tärkeänä, jotta verkonhaltijoilta edellytettävät uudet toimintatavat saavat riittävän juridisen perustan.

(43) Kohdassa on kuin sivumennen mainittu hyvin merkittävä periaatteellinen linjaus: *”Verkonhaltijan on ... oikeus korjata liittymistehoa vastaamaan todellista lähitulevaisuuden tilannetta”*. Pidämme periaatetta tärkeänä ja tervetulleena verkon tehokkaan käytön mahdollistamiseksi, mutta tämän periaatteen selkeyttämistä ei voi liikaa korostaa, sillä sekä verkonhaltijoille että liittyjille pitää olla selvää, millä kriteerein verkonhaltijan on oikeuttaan mahdollista käyttää.

(48) Kohdassa on toistoa edellisissä kohdissa mainittuun. Lisäksi se sisältää huomattavan epätasallisia sanoja kuten *tavanomaisten, suurempitehoisen ja lähemmäksi*. Kohdan voi poistaa kokonaan, sillä sen sisältö on keskeisiltä osin kerrottu edellisissä kohdissa, mutta myös seuraavassa kohdassa (49).

(52) Kohta on vaikealukuinen ja monitulkintainen. Näin ollen kohta sisältää huomattavaa tulkinnanvaraisuutta sekä riskejä vakaville väärinymmärryksille. Kohdassa suoraan linjataan verkonhaltijan käytännön toimintaa ja sitä tulisi kaikin keinoin pyrkiä selkeyttämään, jotta asiakas ja verkonhaltija ovat samassa ymmärryksessä siitä, mitä Energiavirasto on tarkoittanut.

(57) Kohta on vaikeasti ymmärrettävä ja tulkittava. Kohta saadaan selkeämmäksi korvaamalla toinen virke seuraavasti: *”Kapasiteettivarauksen tulee olla kohtuullinen suhteessa muihin saman jännitetaso olemassa oleviin ja potentiaalisin liittyjiin.”* Kohdan lopussa on myös epätasallinen termi *jonkun verran*. Tämän merkitystä ei voi liikaa korostaa, sillä kohdassa puhutaan suurjänniteverkon liittyjistä. Ehdotamme termin poistoa, sillä virke on tämänkin jälkeen tarpeeseen soveltuva.

(58) Kohta on tärkeä selkänöja verkonhaltijalle, sillä kaikkia tulevia tapauksia ei ole mahdollista ennakoita. Tapauskohtaisesta mahdollisuudesta huolimatta, on selvää, että tasapuolisuuden varmistamiseksi verkonhaltijat käyttävät ennalta määritettyjä kaavamaisia rajoja liittymille aina kun mahdollista.

(59) Kohdassa todetaan, että määräaikaisissa joustavissa liittymissä, joustokapasiteetti tulee jakaa aina kaikkien joustavien liittymien kesken tasan. Emme pidä tarkoituksenmukaisena asettaa kiinteää jako-osuutta yleisenä vaatimuksena. On epäselvää, miten periaatetta voi noudattaa eri aikaisten liittymäprosessien osalta. Tavoite liittymien tasapuolisesta kohtelusta on kannatettava, mutta toteutustapaa voidaan joutua muokkaamaan erilaisiin tilanteisiin soveltuvaksi. Kohdan voi kirjata lyhyemmin näin: *”Määräaikaisissa joustavissa liittymissä, jotka tehdään liittämisen nopeuttamiseksi, kapasiteetti tulee jakaa tasapuolisin ja syrjimättömin periaattein.”*

(60) ja (61) kuvaavat varsin selkeästi tunnistetun ongelman, johon kypsyyskriteereillä pyritään puuttamaan. Siten kuvaukset ovat hyvin tarpeellisia, että asiakkaat ymmärtävät verkonhaltijan toimintaa uusien liittämisen menetelmien astuttua voimaan.

(64) Kohdassa kuvatut menetelmät toteuttavat viraston kuvaamia tavoitteita. Ne on kuvattu selkeästi ja ovat kannatettavia.

(73) ja (75) Emme pidä perusteltuna asettaa metrimääräistä rajaa liittymisjohdon pituudelle. Periaate on ongelmallinen erityisesti yhdistettynä kohdan (73) toiseen virkkeeseen, jonka mukaan suurissa kiinteistöissä liittymispiste tulisi määrittää sähköistettävän kohteen välittömään läheisyyteen. Vaikka ymmärrämmekin, että tätä ei varmasti ole tarkoitettu, kohdasta (73) voi nyt saada kuvan, että liittymispiste tulisi kaikissa tapauksissa viedä esimerkiksi pääkeskuksen viereen saakka. Esitämme kohdan (73) muuttamista siten, että viittaus sähköistettävän kohteen välittömästä läheisyydestä poistetaan. Lisäksi esitämme kohdan (75) viimeisen virkkeen poistamista erilaisten liittymien sekä heidän hallinnoimiensa alueiden erilaisuuden vuoksi.

(81) Kohdassa todetaan, että verkonhaltijan vastuulle kuuluu uuden sähkömarkkinalain päivityksen myötä sellainen suurjänniteverkon laajennus, jolla voidaan kustannustehokkaasti kerätä voimalaitoskokonaisuuksia rinnakkaisten liittymisjohtojen sijaan. Kohdassa on korostettu vastuun yhteyttä kustannustehokkuuteen. Pidämme tätä tärkeänä ja perusteltuna. Pidämme lakimuutoksen keskeisenä tavoitteena kustannustehokasta suurjänniteverkkojen kehittämistä, joten on tärkeää, että verkonhaltijalla on vastuu olemassa olevan suurjänniteverkon laajentamisesta nimenomaan silloin, kun se on kustannustehokkuusnäkökulmasta perusteltua.

(86) Pidämme kohdan muotoilua tulkintaa selkeyttävänä ja perusteluna. Verkonhaltijan verkon kehittämisen perusteena on perusteltua edelleen olla sähköjärjestelmän tehokas kehittäminen kaikkien verkonhaltijan asiakkaiden edun mukaisesti eikä yksittäisen liittymän palveleminen.

(88) Pidämme kohdan muotoilua tulkintaa selkeyttävänä ja perusteltuna. Verkon kehittämisen tulee olla verkon kehittämistarpeiden näkökulmasta perusteltua ja kustannustehokasta ottaen huomioon myös verkonhaltijan edellytykset 400 kV rakentamiselle ja hallinnoimiselle. Pidämme perusteltuna, että suurjännitteisellä jakeluverkonhaltijalla ei ole lähtökohtaisesti velvollisuutta rakentaa säteittäisiä 400 kV johtoja palvellakseen 400 kV liittymiä tai palvellakseen todella suuritehoisia liittymiä.

(102) Kohdassa on huomattava, että varsinkin haja-asutusalueille kohdistuvat suuret hankkeet tyypillisesti aiheuttavat investointitarpeita, jotka tosiasiallisesti palvelevat vain yhtä liittymää. Tilanne voi olla huomattavan erilainen tiiviimmin asutuilla ja kasvavilla alueilla.

(114) Kohta on tervetullut ja mahdollistaa kustannuksiltaan poikkeuksellisten saarikohteiden liittymien hinnoittelun siten, että niistä aiheutuvat kustannukset eivät siirry muiden maksettavaksi. Pyydämme huomioimaan, että saarikohteiden ohella on tunnistettavissa lisäksi muita vastaavia olosuhteiltaan poikkeuksellisia vesistökohteita, joihin samaa periaatetta on perusteltua soveltaa.

(117) Kohta on perusteltu ja kannatamme pohjalla olevaa ajatusta, että lähtökohtaisesti tuotanto aiheuttaa suuremman tarpeen verkon vahvistuksille, jolloin tuotannon vyöhykehinnan on johdonmukaista olla suurempi kuin kulutuksen.

(118) Kohta on looginen ja odotettu linjaus sähkövarastoliittymien käsittelystä.

(131) Kohta on tervetullut, mutta monitulkintainen ja sisältää useita epätasällisiä termejä. Ainakin *kunnollisin perustein* on syytä korvata toisella, kuten *tasapuolisin ja syrjimättömin perustein*.

(185)-(188) Kohdissa kuvatut menettelytavat ovat kannatettavia ja mahdollistavat poikkeavien toteutusten toteuttamisen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

(193) ja (194) Ovat tärkeitä kohtia, sillä ne kertovat mahdollisuudet puuttua epätarkoituksenmukaisiin liittymien hankintatapoihin, joissa liittymäkustannuksia pyritään maksattamaan verkon muilla asiakkailta. Tätä haastetta voisi kuvata tarkemminkin ja terävöittää kriteerejä, joiden perusteella verkonhaltijan on oikeus puuttua asiaan. Kerrotut esimerkit ovat joka tapauksessa erittäin tarpeelliset.

(209) Esitämme kohdan muuttamista. Nyt kohdasta voi jäädä kuva, ettei verkonhaltijan käyttämä menetelmä saisi missään tilanteessa johtaa kapasiteettivarausmaksun laskentatyökälulla laskettua suurempaan arvoon. Tämä ei ole perusteltua ja on ristiriidassa hinnoittelun kustannusvastaavuuden periaatteen kanssa.

Lopuksi

Kiitämme vielä mahdollisuudesta lausua menetelmäluonnoksesta. Pidämme sähköverkon liittämisen periaatteita ja hinnoittelua koskevien menetelmien päivittämistä tärkeänä.

Ystävällisin terveisin

Energiateollisuus ry

Tuukka Heikkilä
Asiantuntija, Verkot ja palvelut
Energiateollisuus ry
tuukka.heikkila@energia.fi
+358 408 281 570